

УДК 745.52:81'373.6](477.54/.62)

DOI <https://doi.org/10.15407/nte2025.01.088>

ПАВЛЮК ОЛЕНА

аспірантка відділу образотворчого та декоративно-прикладного мистецтв Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України (Київ, Україна).

ORCID ID:0009-0007-5744-9588

PAVLIUK OLENA

a postgraduate student at the department of Fine, Decorative and Applied Arts of M. Rylskyi Institute of Art Studies, Folkloristics and Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine).

ORCID ID:0009-0007-5744-9588

Бібліографічний опис:

Павлюк, О. (2025) Слобожанський коц: етимологічний контекст. *Народна творчість та етнологія*, 1 (405), 88–94.

Pavliuk, O. (2025) Kots of Slobozhanshchyna: Etymological Context. *Folk Art and Ethnology*, 1 (405), 88–94.

© Видавництво ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, 2025. Опубліковано на умовах відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

СЛОБОЖАНСЬКИЙ КОЦ: ЕТИМОЛОГІЧНИЙ КОНТЕКСТ

Анотація / Abstract

Етимологічні розвідки в рамках цього наукового дослідження передбачають вивчення походження термінів «коц» і «слобожанський коц», розкриття їх значення, що тісно пов'язане з історією виникнення та розвитком коцарського промислу на Слобожанщині. У процесі дослідження авторка розглядає зміст термінів у контексті регіональних культурно-побутових реалій.

Термін «коц» набув поширення в Україні з XVI ст. для визначення окремих видів килимів, хоча перша згадка про ворсовий килимовий виріб на сході України з'явилася набагато раніше. Проте в кожному регіоні країни побутувало своє тлумачення назви «коц» і похідних від слова назв, а килимарська продукція відрізнялася своєрідною технікою виконання та етнокультурною специфікою.

Коцарство як один із видів килимарства має свою унікальну історію та традиції. Упродовж XVIII–XIX ст. цей художній народний промисел був поширений на Слобожанщині й мав попит за межами України. В останній чверті XIX ст. коцарство витіснило фабричне виробництво килимів. Упродовж ста років воно майже не розвивалося, але технологія збереглася до наших часів завдяки вмінню поодиноких майстрів виготовляти ворсовий килим – коц та передавати ці знання своїм нащадкам.

Досить поширений у науковій літературі мистецтвознавчого, історичного, етнографічного й культурологічного спрямувань термін «коц» поглиблено вивчали у своїх працях лише деякі науковці; універсального тлумачення цього терміна вироблено не було.

У статті розглянуто етимологію слова «коц» та похідних від нього назв в етнокультурному аспекті. Охарактеризовано слобожанські коци, зокрема харківські, які вироблялися на вертикальних ткацьких рамах і мали кошлату

сторону з довгим ворсом та простим геометричним орнаментом. Авторка проаналізувала зміст терміна «коц», спираючись на праці етнологів, істориків, мовознавців, мистецтвознавців, культурологів, на археологічні знахідки та нормативно-законодавчу базу.

Ключові слова: килимарство, ворсовий килим, коц, килим-коц, Слобожанщина, художній народний промисел, етимологія.

Etymological investigations within the submitted research involve the study of the origin of the terms *kots* and the *kots of Slobozhanshchyna*, their meaning description, that is closely related to the history of the origin and development of the *kotsarstvo* industry in Slobozhanshchyna. The authoress is considering the meaning of the terms in the context of regional cultural and everyday realities in the course of the research.

The term *kots* has become widespread in Ukraine from the 16th century to determine individual types of carpets, although the first mention of a pile carpet product in the east of Ukraine appeared much earlier. However, each region of the country has its own interpretation of the term *kots* and the names derived from it, and carpet products differ in their own technique of execution and ethno-cultural specificity.

Kotsarstvo, as one of the types of carpet making, has its own unique history and traditions. During the 18th – 19th centuries this artistic folk craft has been widespread in Slobozhanshchyna and is in demand outside Ukraine. *Kotsarstvo* has supplanted the factory production of carpets in the last quarter of the 19th century. It was forgotten for almost a hundred years, but it has survived to this day thanks to the ability of individual craftsmen to produce pile carpets – *kots* and pass this knowledge on to their descendants.

The term «*kots*», which is quite common in the scientific literature of the Art Studies, History, Ethnography, and Culturology, was studied in depth in their works by only a few scientists, and at the specified term is not fixed at all.

The etymology of the word *kots* and names derived from it in the ethnocultural aspect is considered in the article. The *kots* of Slobozhanshchyna is described, in particular those of Kharkiv, produced on vertical loom and those have a shaggy side with a long pile and a simple geometric ornament. The authoress has analyzed the meaning of the term *kots*, relying on the works of ethnologists, historians, linguists, art historians, cultural experts, archaeological findings, the regulatory and legislative framework.

Keywords: carpet making, pile carpet, *kots*, carpet-*kots*, Slobozhanshchyna, artistic folk craft, etymology.

Постановка проблеми. Коцарство як один із видів килимарства має свою унікальну історію і традиції, які в часи воєнного лихоліття опинилися під загрозою знищення. Упродовж XVIII–XIX ст. цей художній народний промисел був поширений на Слобожанщині й мав великий попит за межами України. В останній чверті XIX ст. коцарство витіснило фабричне виробництво килимів. Упродовж ста років воно майже не розвивалося, але технологія збереглася дотепер завдяки вмінню поодиноких майстрів виробляти ворсовий килим – коц та передавати ці знання своїм нащадкам.

Термін «коц» досить поширений у мистецтвознавчих, етнологічних та культурологічних дослідженнях. Зокрема, він трапляється в працях Д. Багалія, М. Сумцова, Д. Щербаківського, В. Пещанського, В. Кричевського, В. Бабенка, С. Таранушенка, Я. Риженка, Я. Запаса, а також сучасних науковців – Т. Кари-Васильєвої, Н. Студенець, Н. Прилипченко, М. Чумаченко, Т. Крупи,

В. Сушко, Є. Харковини та ін. Утім, зауважимо, що етимологію цього терміна розглядали у своїх розвідках не всі із зазначеної плеяди вчених.

В українському мовознавстві етимологічні студії представлені дослідженнями О. Потебні, Л. Булаховського, І. Огієнка, О. Мельничука, І. Білодіда, В. Скляренка, О. Ткаченка, Є. Онацького, Г. Півторака, В. Німчука, О. Стрижака та ін.

Згідно з даними облікової картки елемента нематеріальної культурної спадщини України¹ та Переліку видів виробництв і груп виробів народних художніх промислів², «коцарство» тлумачиться як промисел з виготовлення килима-коца на верстаті вертикального типу; зазначається, що цей килим довговорсовий, вовняний. А термін «килим-коц» у нормативному документі визначається як килимовий виріб, у якому один ворсовий ряд чергується з кількома поперечними рядами. У результаті цієї технології створюється гладке тканина та полот-

няний перетин. Такий виріб належить до окремого виду махрових килимів.

Для слобожанських коців, зокрема харківських, характерні довгий ворс (4–15 см) та простий геометричний орнамент, який композиційно складається із центральної частини й кількох рядів облямівки навколо. У Державному стандарті ³, що установлює терміни та визначення основних понять щодо килимів та килимових виробів, терміни «коц» або «килим-коц» не зазначені.

Мета статті полягає в дослідженні етимології слова «коц» і похідних від нього назв та узагальненні його змісту в етнокультурному аспекті. Відповідно до поставленої мети окреслено такі завдання: здійснити порівняльний аналіз тлумачень терміна «коц» у працях різних наукових напрямів, зокрема в етнології, мовознавстві, мистецтвознавстві, культурології, залучаючи археологічні знахідки дослідників, нормативно-законодавчу базу тощо; розкрити смислове наповнення цих термінів у контексті регіональних культурно-побутових реалій, характерних, зокрема, для Слобожанщини.

Виклад основного матеріалу. Назва «коц» набула поширення в Україні з XVI ст. для визначення окремих видів килимів, хоча перша згадка про ворсовий килимовий виріб на сході України з'явилася набагато раніше. У різних регіонах виокремилися центри килимарства й починала поширюватися килимарська продукція Прикарпаття, Волині, південної та західної частин Поділля, Наддніпрянщини, Лівобережжя, Буковини й Закарпаття, яка відрізнялася своєю етнокультурною специфікою. Так, у кожному регіоні зберігалися традиції вироблення коців та ставлення до їх назви.

Мистецтвознавиця Є. Харковина у своїх студіях дослідила обставини розшарування назв килимових виробів, яке почалося із середини XIX ст. Вона зазначає, що у зв'язку зі збільшенням масштабів вироблення та продажу килимових виробів відбулося розшарування назв цього виробу. Скажімо, попит на ворсові стрижені коци зростав

на Київщині, Полтавщині та Харківщині. Водночас у західних регіонах цей вид килимів не виготовляли. І лише з другої половини XIX ст. у Глинянах та Косові почали виробляти коци – вовняні однотонні або килими в клітинку, на кшталт ліжника [12].

В етимологічному словнику української мови ⁴ наведено кілька визначень слова «коц» залежно від сфери його застосування. Термін «коц» розглядається авторами, як «<...> грубе вовняне або тонке шовкове домоткане однотонне вкривало для ліжка з насічками; ворсовий пристрижений однобічний килим; грубе вовняне однотонне вкривало з начісками».

У цьому ж виданні автори наводять тлумачення терміна «коц» з давніх мов, що дає змогу простежити співзвучність слів та ідентичне смислове наповнення: «<...> з давньонімецької “kizzo”, “chozza” – груба вовняна тканина, ковдра, одяг; з давньоанглійської “kot” – груба вовняна тканина, ковдра, одяг; з франкської “kotta” – ковдра, одяг; з російської, білоруської “коц” – килим; з давньоруської “кочь” – опанча, коць; з польської “кос” – вовняна ковдра; з чеської “кос” – довгий волохатий плащ; з нижньолужицької “kusa” – вид домотканої ковдри, попони; зі словенської “kòs” – ковдра».

Тут же можна ознайомитись із тлумаченням слова «коц» у значенні дії: «<...> “цок”, “стук” (з рос. “ко́сать”, “ко́цнуть”) – сильно бити, рубати, косити; ударити».

У словнику української мови ⁵ автори наводять кілька визначень слова «коц», ідентичних до визначень цього терміна в етимологічному словнику української мови.

Професор Є. Онацький в українській енциклопедії називає коц «стриженим килимом дорогого виробу», тобто килимом кропіткої роботи, з одірної, якісно пофарбованої вовни. Також називає його тканим шовковим або вовняним уквивалом, яким застеляють ліжко.

Дослідниця К. Матейко в етнографічному словнику ⁶ наводить визначення слова «коц» у контексті українського традиційного одягу,

з огляду на етнорегіональну специфіку та частоту вживаності цього терміна в різних регіонах країни. Наприклад, похідне від «коц» слово «коцик» на Бойківщині – це хустка, яку у вигляді обруча накладають на очіпок і пов'язують на голові. На Тернопільщині воно означає вовну, якою оздоблювали перемітки. Нитки червоного кольору (вовняні), які носили дівчата на голові як прикраси, називали «коциками». У Чернівцях цей термін означає вишивку різнокольоровою волічкою на кожухах. На Бойківщині «коцики» – це вовняні фарбовані нитки, що їх використовували для вишивання сорочки. На Львівщині назва «коц» означає вовняне покривало, яким укривалися в холод [5, с. 63].

Похідними від терміна «коц» словами «коцані», «коцаня» як на Львівщині, так і на Бойківщині називають плащ з овечої вовни. «Коцка» на Закарпатті – червона шкура, якою оздоблюють перед кептарів. О. Нікорак тлумачить похідне від «коц» слово «коцовання» (те саме, що «гуня») [6, с. 88].

Термін «гуня», за матеріалами етнографічного дослідження К. Матейко, відомий із давньоруських джерел від 1489 року й означає косматий вовняний плащ. У пам'ятках XV ст. цей виріб відомий під назвами «дерка», «коц», тобто саморобна вовняна тканина, підстрижена, космата на обидві сторони. Також дослідниця розглядає термін у контексті одягової тканини («коць» – вовняна, переважно космата, з довгим ворсом тканина). Ця тканина використовувалася як плащ [5, с. 30].

І. Огієнко досліджує походження терміна «коц» із різних мов на території Польщі. Так, «коц» походить від польського «кос» і має таке саме значення, як у німецькому «kotzen» – грубе сукно. Мовознавець зауважує, що слово «кос» давно закоренилося в польській мові. Слово «kilim» прийшло в Польщу з Туреччини в XVII ст. До цього часу «ковер», «килим» називали «коцом» [1, с. 220].

У вступній статті альбому «Українська народна творчість» (серія II «Коври», 1900)

невідомий автор дає визначення терміна «коц»: це килим, підстрижений на кшталт плюша, але з довшим ворсом. Основа цих килимів льняна або конопляна, піткання з кольорової вовни, переплетення полотняне, виконувалося вручну. Візерунок на цих килимах розпливчастий; завдяки високому ворсу складався переважно з окремих геометричних фігур, рідше – із квітів [3].

В. Пещанський називає коцями стрижені коври, дуже дорогі у виготовленні, тому їх могли мати тільки заможні як предмет розкоші. Дослідник зауважує, що вони були мало поширені й дійшли до сьогодні в незначній кількості. Науковець описує особливості виготовлення стрижених «килимів-коців». Як приклад такої техніки, він наводить орнаменти на згорілому килимі з гербом П. Полуботка⁷. Автор порівнює термін із назвами давніх килимових виробів Азії, звідки з'явилась українська назва «килим»: «палас», «сумах», «гілім». Назва «коць», зазначає В. Пещанський, з'являється пізніше, під впливом майстерно прикрашеного всякими узорами «халіче» [7, с. 6].

Кореспондент «Северной почты»⁸, на нашу думку, найбільш вдало характеризує слобожанські коци, називаючи їх «коврами косматими», які на той час слугували переважно для накриття саней. Він детально змальовує технологію виробництва слобожанських коців, які виготовлялися за азійським зразком і мали кошлату сторону. Дослідник зазначає, що ця, кошлата, сторона коца не тчеться, а створюється нав'язуванням клаптів простої хвилястої вовни на нитяну основу, яка натягнута на вертикальних станках. Узори на них не складні – прості арабески.

Історик, музейник, мистецтвознавець Я. Риженко, вивчаючи типи українських килимів Полтавщини, поділяв їх за технікою виробу та побутовим уживанням на такі головні типи, як «ліжник», «килим», «ковер», «коц». Останньому терміну дослідник дає таке визначення: «Коц – килим із високим стриженим ворсом». Далі зауважує: «Як і килими настінні, коци роби-

лися з одірної фарбованої вовняної пряжі; уживалися для стінних прикрас» [10, с. 8].

Досліджуючи коци, Я. Запаско розглядає їх як різновид ворсових килимів, що виготовлялися шляхом в'язання вузлів на основі. Між рядком вузлів прокладалися 2–3 ряди утокової нитки. Висота ворсу в коцах досягала 3–4 см, а нитки, що їх застосовували для піткання, були досить товстими. Ворс прилягав начосом до основи, прикриваючи в такий спосіб вільні від вузлів місця гладкого ткання [2, с. 19–20].

Культурологиня Н. Прилипченко, досліджуючи історію розвитку кустарного килимарства та коцарства на Слобожанщині в другій половині XIX – на початку XX ст., називає коци своєрідними довговорсовими килимами, якими славилися центральні й північні райони зазначеного регіону. Так, слобожанські коци спочатку використовували як плащі, а пізніше ними стали завішувати стіни, покривати скрині, ліжка, підлогу, сани тощо. У своєму науковому доробку дослідниця охарактеризувала слобожанські коци, у яких «<...> лицьова сторона складалася із дрібних вузликів вовняної пряжі, які зав'язувалися міжкаркасними утоками на кожних двох нитках основи. Різнобарвні вузли майстрині зав'язували горизонтальними рядами по всій ширині килима й рівно підстригали. Завдяки цій технології на лицьовій стороні килима утворюється суцільна бархатиста поверхня. Колір ворсових вузлів майстер добирав відповідно до візерунків, що зображувалися на килимі» [9].

Мистецтвознавиця Н. Студенець у праці, присвяченій килимарству, зазначає, що на Київщині, Полтавщині та Слобожанщині створювали ворсові однобічні коци, які виготовлялися шляхом в'язання вузлів на основі. В українському килимарстві такий вид килимів становив значно меншу частину поряд із двобічними гладкими килимами [11].

Харківська дослідниця, історикиня, археологиня, реставраторка давнього текстилю Т. Крупа у своєму дослідженні вивчає проблему виникнення унікального напрямку

декоративно-прикладного мистецтва, що побутував на Слобідській Україні: довговорсове ткацтво, відоме під такою назвою, як «коцарство». Вона детально дослідила зразки коців у Харківському історичному музеї ім. М. Сумцова і знайшла спільні риси килимових переплетінь із килимами Узбекистану. Дослідниця називає «коци» довговорсовими килимами з нахиленим ворсом, якими славився Харків другої половини XVIII – першої половини XIX ст. як центр виробництва таких килимів. На її думку, історія коців тісно й міцно пов'язана з історією і культурою степових народів, що населяли Південно-Східну Європу в епоху Середньовіччя. Це підтверджує історія північного сходу сучасної України й технологічні особливості самого ворсового килима – коца [4, с. 58].

Автори навчального посібника «Килими та килимові вироби» І. Полікарпов, Л. Пелик та Є. Стефанюк розробили концепцію килимів і килимових виробів, охарактеризували їх споживчі властивості і сферу застосування. Науковці називають коци унікальним видом художніх тканин, які належать до групи ворсових килимів ручного способу виробництва і дають визначення терміна «коц» (за їх тлумаченням, це ворсистий однобічний килим, поширений на Чернігівщині, Полтавщині та Харківщині) [8, с. 37].

Харківська мистецтвознавиця М. Чумаченко називає коц ворсовим килимом із характерними рисунками та фактурою. Фактура коців відрізнялася від фактури килимів довгим ворсом (довжина могла сягати 5–14 см). Науковиця дослідила зразки харківських коців та окреслила технологію їх вироблення: після вузлових рядів розташовано 5–7 рядків піткання. Вона також зауважила, що коци відрізняються від килимів своєю легкістю і м'якістю. Техніка виготовлення слобожанських коців, на думку М. Чумаченко, за художніми якостями особлива: вона надає поверхні ворсу коців оксамитового забарвлення, відблиску, гармонії колориту [13].

Висновки. Отже, нині в науковому обігу немає узагальненого визначення терміна

«коц», «килим-коц», «слобожанський коц». У науковій літературі мистецтвознавчого, етнологічного, культурологічного спрямування ці терміни мають різні або ідентичні тлумачення, залежно від специфіки регіону побутування та сфери їх застосування.

Термін «коц» у значенні килимового виробу в енциклопедичних виданнях та українських словниках характеризується як ворсовий пристрижений або стрижений однобічний килим.

«Коц» у розвідках мистецтвознавців, етнологів, істориків, культурологів – це унікальний вид художньої тканини, який належить до групи ворсових килимів ручного способу виробництва; ворсистий однобічний килим; килим, підстрижений на кшталт плюша, але з більш довгим ворсом; килим із високим стриженням ворсом; різновид ворсового килима; довговорсовий килим із нахиленим ворсом; ворсовий ковер із характерними рисунками та фактурою.

На Західній Україні коцом називають вовняний однотонний килим або килим у клітинку, що нагадує ліжник, в основі якого візерунками лежать смуги, облямовані вузькими стрічками.

Для слобожанських коців характерний своєрідний декор та особлива технологія ворсового (вузликового) ткання на вертикальному верстаті, на відміну від закарпатського ткання на горизонтальному станку. Композиція слобожанських коців складається з основної, центральної, частини (геометрична, рідше квіткова) та одного-трьох рядів облямівки навколо. Довгий ворс коців сягає 5–14 см, надає барвам оксамитового відблиску, особливої м'якості та гармонії колориту.

Отже, термін «коц», залежно від регіону його вживання, має різне смислове наповнення, а визначення «слобожанський коц», характерне для килимів Слобожанщини, потребує подальшого поглибленого вивчення для впровадження його в науковий обіг.

Примітки

¹ «Традиційне Харківське коцарство»: охоронний номер – 030.нкс; Наказ Міністерства культури та інформаційної політики від 06.07.2022 № 228.

² Перелік видів виробництва і груп виробів народних художніх промислів, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 р. № 283.

³ Державний стандарт України 2199A93 Килими та килимові вироби. Терміни та визначення, 1993.

⁴ Етимологічний словник української мови : у 7 т. / голов. ред. О. Мельничук . Київ, 1982–2006 (вийшло 5 т.).

⁵ Словник української мови : в 11 т. / АН УРСР. Інститут мовознавства ; за ред. І. Білодіда. Київ : Наукова думка, 1970–1980. Т. 4. С. 314.

⁶ Матейко К. Етнографічний словник. Український народний одяг / Національна академія наук України ; Інститут народознавства. Київ : Наукова думка. 1996. 196 с.

⁷ Килим-коц із гербом П. Полуботка пов'язаний із діяльністю килимарської майстерні в селі Михайлівка поблизу Лебедин. Про це згадують у своїх дослідженнях Д. Щербаківський, С. Таранушенко, Г. Когут, А. Адрут. Сам килим був утрачений у 1918 році. Його зображення відоме завдяки акварелі В. Кричевського, яка неодноразово публікувалась у виданнях. Розміри оригіналу залишилися невідомими.

⁸ Северная почта. 1812. № 35. 1 мая.

Джерела та література

1. Етимологічно-семантичний словник української мови. Т. 2 (Е–Л) Іван Огієнко. Інститут дослідів Волині. Ч. 39 / за ред. Ю. Мулика-Луцика. Канада : Волинь. Т. 2. Е–Л. С. 277.
2. Запаско Я. Українське народне килимарство. Київ : Мистецтво, 1973. 112 с.
3. Ковры. Украинское народное творчество. 1900. Сер. 2. Вып. 1.

4. Крупа Т. Длинноворсовое ткачество (коцарство) Слободской Украины как наследие Великой степи. *Вестник МИЦАИ*. 2020. Вып. 30. С. 49–60.
5. Матейко К. Етнографічний словник. Український народний одяг / Національна академія наук України ; Інститут народознавства. Київ : Наукова думка, 1996. С. 63.
6. Никорак О. Сучасні художні тканини Українських Карпат. Київ, 1988.
7. Пещанський В. Давні килими України. Львів, 1925. 47 с.
8. Полікарпов І., Пелик А., Стефанюк Є. Килими та килимові вироби : навч. посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 112 с.
9. Прилипченко Н. Народне килимарство і коцарство Слобожанщини в дорадянську добу (друга половина XIX – початок XX ст.). *Культура народів Причорномор'я*. 2012. № 248. С. 150–153.
10. Риженко Я. Килимарство та килими Полтавщини. До виставки килимів Полтавського державного музею. Полтава : Полтава-Поліграф, 1928.
11. Студенець Н. Килимарство. *Історія декоративного мистецтва України : у 5 т. / за ред. Т. Кари-Васильєвої*. Київ : ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, 2009. Т. 3. С. 51–59.
12. Харковина Є. Традиції полтавського килимарства у художній культурі України. *Innovative Solutions in Modern Science*. 2020. № 6 (42). С. 49–50. DOI : [https://doi.org/10.26886/2414-634X.6\(42\)2020.13](https://doi.org/10.26886/2414-634X.6(42)2020.13).
13. Чумаченко М. Слобожанські килимові вироби. Коці. *Традиції і новації у вищій архітектурно-художній освіті: зб. наукових пр.* Харків, 2009. № 3–4. С. 75–79.

References

1. Ilarion (OHIENKO, Ivan, metropolitan) *Etymological and Semantic Dictionary of the Ukrainian Language: In Four Volumes*. Yurii MULYK-LUTSYK, ed. Volhynia Research Institute. Part 39. Canada: Volhynia. 1982, vol. 2: E–L, pp. 277 [in Ukrainian].
2. ZAPASKO, Yakym. *Ukrainian Folk Carpet Weaving*. Kyiv: Art, 1973, 112 pp. [in Ukrainian].
3. ANON. *Ukrainian Folk Art: [An Album]*. Poltava: Publishing House of the handicraft warehouse of the Poltava provincial zemstvo. 1900. Series 2. Carpets. Issue 1 [in Russian].
4. KRUPA, Tatyana. Long-Haired Weaving (Kotsarstvo) of Slobodskaya Ukraine as a Heritage of the Great Steppe. *Bulletin of the International Institute for the Central Asian Studies*, 2020, issue 30, pp. 49–60 [in Russian].
5. KYRCHIV, Roman, ed.-in-chief. Ketyryna MATEIKO. *Ukrainian Folk Clothes: Ethnographic Dictionary*. National Academy of Sciences of Ukraine. Institute of Ethnology. Kyiv: Scientific Thought, 1996, pp. 63 [in Ukrainian].
6. NYKORAK, Olena. *Modern Artistic Fabrics of the Ukrainian Carpathians*. Kyiv, 1988, 224 pp. [in Ukrainian].
7. PESHCHANSKYI, Volodymyr. *Ancient Carpets of Ukraine*. Lviv, 1925, 47 pp. [in Ukrainian].
8. POLIKARPOV, Ivan, Lesia PELYK, Ye. STEFANIUK. *Carpets and Carpet Products: A Teaching Aid*. Kyiv: Center for Educational Literature, 2006, 112 pp. [in Ukrainian].
9. PRYLYPCHENKO, Natalia. Folk Carpet-Making and Kotsarstvo of Slobozhanshchyna in the pre-Soviet Era (Mid-to Late 19th – Early 20th Century). *Culture of the Peoples of the Black Sea Region*, 2012, no. 248, pp. 150 – 153 [in Ukrainian].
10. RYZHENKO, Ya. *Carpet-Weaving and Carpets of the Poltavshchyna. On the Carpets Exhibition of the Poltava State Museum*. Poltava: Poltava-Polygraph, 1928, pp. 8–18 [in Ukrainian].
11. STUDENETS, Natalia. Carpet-Making. In: Tetiana KARA-VASYLIEVA, ed. *History of Decorative Art of Ukraine: In Five Volumes*. Kyiv: M. Rylskiy IASFE of the National Academy of Sciences of Ukraine, 2009, vol. 3, pp. 51–59 [in Ukrainian].
12. KHARKOVYNA, Yevheniia. Traditions of Poltava Carpet-Making in the Artistic Culture of Ukraine. *Innovative Solutions in Modern Science*, 2020, no. 6 (42), pp. 49–50. DOI : [https://doi.org/10.26886/2414-634X.6\(42\)2020.13](https://doi.org/10.26886/2414-634X.6(42)2020.13) [in Ukrainian].
13. CHUMACHENKO, Maryna. Slobozhanshchyna Carpet Products. Kotsy. *Traditions and Innovations in Higher Architectural and Art Education: Collected Scientific Works*. Kharkiv, 2009, no. 3–4, pp. 75–79 [in Ukrainian].

Отримано / Received 22.01.2025

Рекомендовано до друку / Recommended for publishing 11.02.2025